

Chili's adembenemende hoogtes

On top of the world

In het uiterste noorden van Chili zigzagt een weg door de droogste woestijn op aarde naar de spectaculaire Altiplano. Tussen besneeuwde vulkanen is de toerist er nog een zeldzame verschijning. De bewoonde wereld is er ver weg, maar spektakel vindt u er in overvloed.

TEKST JURRIAN TEULINGS - FOTOGRAFIE HANS ZEEGERS

In het uiterste noorden van Chili ligt Nationaal Park Lauca. Eén van de meest ongerepte gebieden van het land.

Op een vage **echo van een fanfare** in de verte na, is het in Putre dood- en doodstil

“Kijk, we zijn multimiljonairs”, zegt Andrea. Ze strijkt met haar hand over een rotsblok in het tuintje voor haar onderkomen, een antieke Engelse treinwagon in het midden van de Atacama-woestijn. We buigen ons over het rotsblok heen. Inderdaad, daar glinstert goud. Daar houdt het niet mee op: ook de klei- en steenmuren van haar wegrestaurantje langs de Ruta del Desierto bevatten goud, weet ze te vertellen. De klei waarvan deze zijn gemaakt komt uit een ravijn waar ooit een vrachtwagen vol goudstof in verdween. In deze droogste woestijn op aarde mag water dan weliswaar schaars zijn; de rijkdom aan goud en andere ertsen is groot. Terwijl we ook de andere schatten van Andrea's uitstalling bewonderen – zilver, kwarts, koper, en een magnetisch gesteente – schotelt ze ons een kop thee voor. “Van cocabladeren”, zegt ze erbij. “Dat is goed tegen hoogteziekte.” Geen overbodige luxe: we zijn deze middag in één ruk van de kust naar een hoogte van 3000 meter gereden. Dat beginnen we nu een beetje te merken. De waterflesjes in de auto sissen bij het openen vanwege de lage

druk – alsof we in een vliegtuigcabine zitten. En dat terwijl we hier in Pueblo de Mallku nog niet eens onze eindbestemming hebben bereikt. Het ‘dorp’, dat uit voornoemde wagon en een van klei- en cactushout opgetrokken aanbouw bestaat, ligt halverwege Arica, de noordelijkste haven van Chili, en de Altiplano, de uiterst onherbergzame hoogvlakte in de Andes. Laatstgenoemde – ons reisdoel – ligt nog anderhalve kilometer hogerop.

Zuurstofgehaltecheck

Andrea en haar man Alex zijn rasechte kolonisten, die zich hier langs de weg naar Bolivia aan het einde van de Chileense dictatuur een stukje land hebben toegeëigend. Het is een wat eigenaardige plek om een leven op te bouwen en een wegrestaurantje op te zetten, zo midden in het dorre niks. Maar Andrea ontdekte in het lage struikgewas rondom haar nederzetting een weelde van biodiversiteit. Daar droeg het koppel nota bene zelf een steentje aan bij: ze zetten er drie kinderen op aarde. Die staan nu op het dak van de wagon een schotelantenne in te stellen.

Met een moeder als Andrea, die de leegte van de woestijn zonder moeite met verhalen vult, was één televisiekanaal tot nu toe ruim voldoende. Maar tijdens het WK ligt dat even anders. Waar ze met haar blauwe ogen oorspronkelijk vandaan komt, wil ze niet kwijt. “Van de oerknal, da's het enige wat je hoeft te weten”, zegt ze mysterieus. Wat ze wél loslaat, is dat ze ooit medicijnen heeft gestudeerd. Ze haalt nota bene een stoffig meetinstrument tevoorschijn. “Laten we eens zien hoe het met de hoeveelheid zuurstof in jullie bloed gesteld is. Dat is een goede indicatie of jullie het gaan volhouden op de Altiplano”, zegt ze. We steken om de beurt een vinger in het apparaat, en twee cijfers verschijnen op het display; één markeert onze hartslag, de ander het zuurstofgehalte in ons bloed. Ze leest het af en knikt goedkeurend. “Jullie zijn allebei heel gezond. Dat ziet er goed uit. Als jullie de Altiplano op gaan, hebben jullie tien dagen nodig om aan de hoogte te wennen. Hoe lang gaan jullie ook alweer?” We gaan twee dagen. Maar de laatste twee keer dat ik de Altiplano bezocht, kwam me

Zigzaggend door de bergen over de Ruta de las Misiones komen we zo nu en dan een local tegen.

dat na één nacht acclimatiseren slechts te staan op een bloedneus. Dat was in de buurt van San Pedro de Atacama, een oase 900 kilometer zuidelijker, nog steeds in dezelfde woestijn. Daar staat het landschap inmiddels vol vijfsterrenhotels die hun gasten op de excursies naar de Altiplano vervoeren in terreinwagens die voor noodgevallen zijn voorzien van zuurstoftanks. In deze noordelijkste provincie, tegen de grens van zowel Peru als Bolivia, is daar geen sprake van. Hier wordt niemand opgewacht met een welkomstcocktail, maar hier struikel je dan ook niet over de toeristen. Andrea vindt onze plannen niet heel slim, maar vooruit, het kan erger. “Er zijn cruise-passagiers die soms vanuit Arica in één dag heen en weer naar de Altiplano gaan, die arme mensen weten niet wat ze te wachten staat.”

Cocasnoepjes en Alpaca-truien

Ik koop voor de zekerheid maar een zakje cocabladeren – om op te kauwen. Dat doen de Boliviaanse vrachtwagenchauffeurs ook. Je ziet ze in lange colonnes voorbij denderen tussen de haven en de

hoogvlakte. Arica is nog steeds de belangrijkste toevlucht van Bolivia, ook al heeft Chili deze na het winnen van de Salpeteroorlog geannexeerd. Sindsdien moet Bolivia het geheel zonder kust doen. Ook al speelde dat laatste zich meer dan een eeuw geleden af, het is nog steeds niet vergeten, en er willen af en toe nog wel wat legerenheden ‘per ongeluk’ over de grens heen lopen. Opdat Bolivia zich geen al te gekke dingen in het hoofd haalt, heeft Chili bij Putre, de laatste nederzetting van enige betekenis voor de Boliviaanse grens, een legerbasis gebouwd. Achter die basis ligt het Qantati hotel, waar we logeren. We zijn er de enige gasten; als we willen inchecken moeten we eerst op zoek naar de receptioniste. Die blijkt net haar haren aan het wassen te zijn. Voor het vallen van de avond lopen we Putre nog even in. Op een vage echo van een fanfare in de verte na, is het er dood- en doodstil. Het dorp is her en der opgefleurd met muurschilderingen en op het centrale plein prijkt een buste van O'Higgins, de Chileense vader des vaderlands, naast een parkje met geraniums en een metalen kaart van de omgeving. >>

Balkonstad Valparaíso

> Terrassen met uitzicht

Valparaíso, op anderhalf uur rijden vanaf het vliegveld van Santiago, is gebouwd op 42 heuvels aan de kust van de Stille Oceaan. Jong en oud heeft er getrainde kuiten: het navigeren van honderden trappen op de dagelijkse routes door de stad is geen sinecure. Het is dan ook niet verwonderlijk dat men op een locatie als deze excelleert in uitpuffen. Dat doet men op een ongeëvenaarde hoeveelheid balkons en dakterrassen met spectaculaire uitzichten over de stad. Op de twee populairste heuvels, Concepción en Alegre, vindt u de beste cafés en restaurants. Strijk bijvoorbeeld neer op het chique terras van restaurant La Concepción, of opteer voor het hipper en hogere Fauna, voor een zonnige lunch en een weids panorama.

LA CONCEPCIÓN, PAPUDO 541, WWW.RESTAURANTLA CONCEPCION.CL
FAUNA, PASEO DIMALOW 166, WWW.FAUNAHOTEL.CL

> Slapen als een prins

Als u logeert in het boetiekhotel Palacio Astoreca, kunt u er de vermoeide kuiten laten zakken in het weldadige water van een zeer moderne spa. Het ‘paleis’ waarin het gehuisvest is, werd ooit gebouwd door een nitraat- en scheepvaartmagnaat. Deze koos een ideale locatie, met uitzicht over stad en haven.

HOTEL PALACIO ASTORECA, MONTE ALEGRE 149, WWW.HOTELPALACIOASTORECA.COM

> Kunst op de muur

De stad staat bekend om de ontzagwekkende hoeveelheid straatkunst. Vooral in de nauwste straatjes is geen centimeter ongemoeid gebleven; blinde muren zijn vrijwel allemaal voorzien van felgekleurde kunst, en zo niet, dan ziet u er de kunstenaars zelf aan het werk aan hun volgende creatie. Het is deze artistieke geest die, gecombineerd met de goed bewaarde architectuur en een illuster verleden, geleid heeft dat het historisch centrum een plekje op de Unesco-werelderfgoedlijst kreeg.

Tijdens de reis door het ruige noorden van Chili kruisen lama's en alpaca's regelmatig ons pad, zoals hier in Nationaal Park Lauca.

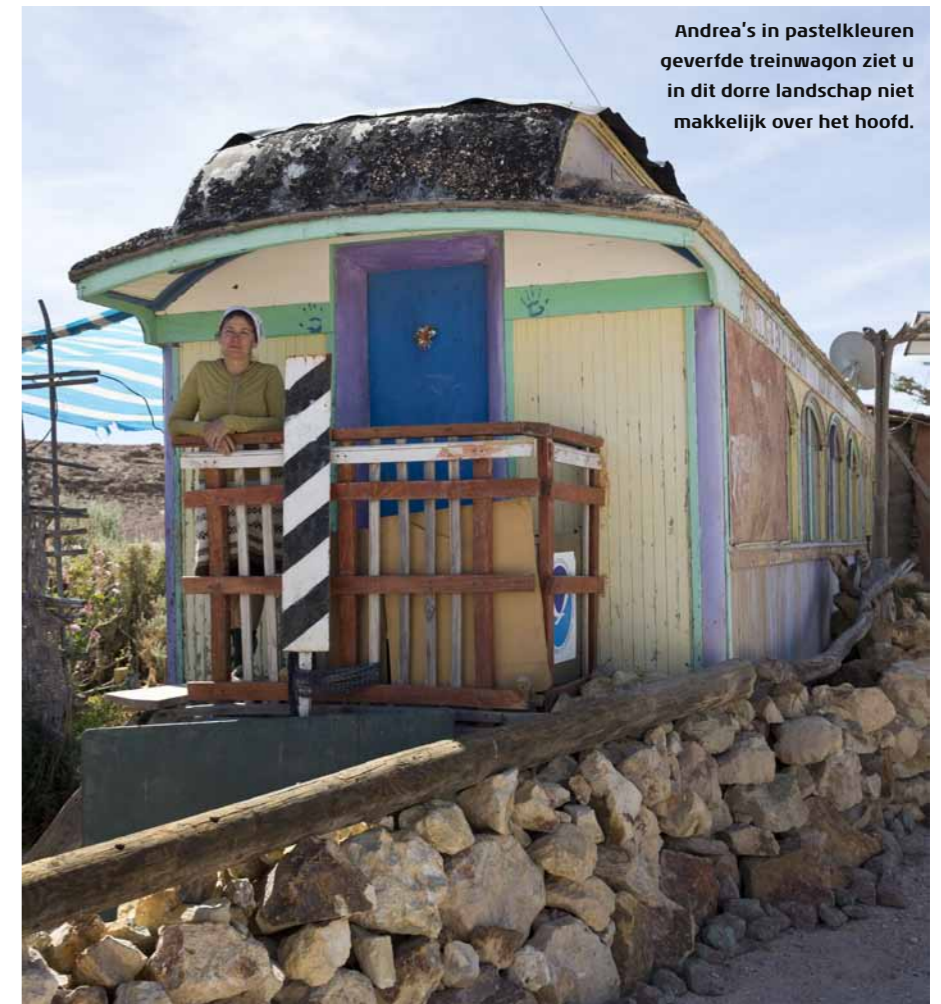
Treinwagon in the middle of nowhere

Ondanks het feit dat de Atacamawoestijn **de droogste op aarde** is, bevindt Andrea's treinwagon zich te midden van een van 's werelds **biodiversiteit-hotspots**. Ze heeft samen met haar kinderen een aantal trajecten langs de vele **medicinale kruiden** in de omgeving uitgestippeld, die ze aanbiedt aan lokale scholen, maar ook aan passerende toeristen. Hoewel 'Pueblo de Mallku' niet op de kaart staat, is het **langs de weg van Arica naar Putre** moeilijk te missen.

In een klein winkeltje aan het plein, waar men ook cocasnoepjes verkoopt, wpen ik mezelf tegen de kou met de aanschaf van een alpaca wollen trui. De rest van de alpaca – net als de lama een soort hooglandkameel – wordt in een restaurantje in een hoek van het plein in biefstukvorm met een grote berg friet geserveerd. We eten er in het gezelschap van militairen, die de kou in het onverwarme restaurant op hun eigen manier verdrijven: met pisco – Chili's favoriete vuurwater. 's Nachts, als de verwarming van het hotel uit gaat, blijkt de trui een onmisbare aanschaf te zijn geweest.

Besneeuwde reus

Ons voornaamste doel is Lauca. Dit nationale park op de grens met Bolivia ligt op een halfuurtje rijden van Putre, op een letterlijk adembenemende hoogte van 4500 meter. De rivier waar het park naar is vernoemd, is een deerniswekkend stroompje. Vaak heeft men niet eens de moeite genomen om er een brug overheen te bouwen; we rijden er met de auto dwars doorheen. Eigenlijk zou de 6222 meter hoge Parícutin-vulkaan, waar bijna niet

Andrea's in pastelkleuren geverfde treinwagon ziet u in dit dorre landschap niet makkelijk over het hoofd.

Alpacawollen truien te koop.

Cocathee tegen hoogteziekte.

omheen te fotograferen valt, een betere naamgever zijn geweest. De besneeuwde reus torent boven het met taaie graspollen gespikkelde hoogvlakte uit. Het ijle landschap eromheen lijkt onder gewicht van de hemel in langgerekte glooiingen te zijn gedrukt. Meestal in honderd tinten beige, maar soms ook verrassend rood, met her en der gele vlekken mos. In drassige, met plakken ijs bedekte dalen bevinden zich groene *bofedales*; netwerkes van kleine, kraakheldere stroompjes rondom bulten

van mos die uniek zijn voor de Altiplano. Dichter bij de grens reflecteert een van de hoogste meren ter wereld, de Parícutin in Chungara. Hier treffen we ook een enorme rij vrachtwagens die wachten op de Boliviaanse douane. Het is een vreemd gezicht; een kilometerslange file in een verder volstrekt desolaat landschap.

Vulkanen en zoutvlaktes

Ook de tweede dag zigzaggen we vanuit Putre de Ruta del Desierto op naar >>

Putre en Santiago de Chile

> Steak van de alpaca

In Putre bevindt zich één restaurant dat zich heeft toegelegd op de voortzetting en promotie van de keuken van het lokale Aymara-volk: Kuchu Marka. Een van de ingrediënten die er veel wordt gebruikt is *llaita*, een zoetwateralg uit de unieke bofedales van de Altiplano. Het heeft een onverwachte, doch niet onplezierige smaak, die meer aan paddenstoelen dan aan algen doet denken. Daarnaast is het restaurant een uitstekende plek om een alpacasteak uit te proberen. De sfeervolle aankleding is een zeer aangename verrassing in het eenvoudige Putre.

KUCHU MARKA, BAQUEDANO 351, WWW.KUCHUMARKA.COM

> Ancestraal eten

Aan de andere kant van het spectrum bevindt zich het zeer mondaine Peumayen, een restaurant in Santiago dat zich heeft gespecialiseerd in iets wat ze zelf 'ancestrale cuisine' noemen. Men werkt er met ingrediënten die traditioneel werden gebruikt door Chili's precolumbiaanse volkeren zoals de Aymara, Mapuche en Rapa Nui. Men deed veel research om de in vergetelheid geraakte ingrediënten te herontdekken, en verwerkte deze vervolgens met moderne technieken in verrukkelijke gerechten. Zo biedt het menu bijzondere smaken en gerechten die u absoluut nergens buiten Chili zult vinden.

PEUMAYEN, CONSTITUCION 136, WWW.PEUMAYENCHILE.CL

> Rustig slaapadres

Begint of eindigt u uw reis in Santiago, verblijf dan in Hotel Le Réve. Het bevindt zich op tien minuten rijden van restaurant Peumayen, en is een klein hemeltje van rust in de drukke stad. Zoals de naam belooft, is alles er een beetje dromerig-Frans, maar dan met een Chileense slag.

HOTEL LE RÉVE, ORREGO LUCO 23, WWW.LEREVE.CL

Probeer een alpacasteak in Kuchu Marka, een restaurant in Putre.

Altaartjes langs de weg

Een tegelijkertijd kleurrijk ietwat luguber voorbeeld van Altiplano-cultuur is veelvuldig zichtbaar langs de weg: de '**animita de carretera**'. Dit zijn **kleine altaartjes** gemaakt voor verongelukte vrachtwagenchauffeurs en wegwerkers. Die worden door de lokale bevolking beschouwd als **kleine heiligen**, en voorzien van allerlei snuisterijen, drankjes, en soms zelfs meubilair. De animita's fungeren voor de weggebruikers ook als een herinnering dat **haast en haarspeldbochten** niet goed samen gaan.

Lauca, maar dit keer slaan we af op een onverharde weg richting het Las Vicuñas reservaat. De naamgevende diersoort is er in grote aantallen aanwezig. Even sierlijk als schuchter springen de vicuñas in grote kuddes door het taaie gras, op een achtergrond van rokende vulkanen en diepe kloven. De weg door het reservaat loopt naar de 113 vierkante kilometer tellende zoutvlakte van Surire. Deze 'salar' staat bekend om zijn flamboyante gevogelte, met name de flamingo en de nandoe. Laatstgenoemde is een soort struisvogel, en maakt de

We volgen een spectaculaire route vol haarspeldbochten.

vreemde gewaarwording compleet: als het niet zo ijl en koud was zou je je op de Afrikaanse savanne wanen. De rit zou volgens de routeplanner tweeënhalf uur in beslag nemen, maar dat worden er bijna vier. Er moeten rivieren worden overgestoken – iets waar de gps geen kaas van gegeten heeft – en we stoppen om de haverklap om de grootsheid van de Altiplano in al zijn glorie in ons op te nemen. Het is het soort landschap dat alles verkleint: enorme vrachtwagens lijken speelgoedauto's; hun naderen wordt aangekondigd door lange stofpluimen aan de horizon. Die produceren we zelf ook. Telkens als we stoppen moeten de ramen even dicht terwijl we wachten tot onze eigen stofwolk ons inhaalt. Als die voorbij is gewaaid, resteert alleen het razen van de wind, en beseffen we ons hoe ver we van de rest van de dagelijkse realiteit verwijderd zijn. We zijn hier de enige toeristen, op het dak van de wereld. Dat gevoel wordt alleen maar sterker als we rond de zoutvlakte van Surire rijden, die als een reusachtige witte vlek aan de horizon verschijnt. Eenmaal voorbij de ingang van de zoutmijn aan het begin

van de vlakte zien we ook geen vrachtwagen meer. Aan het andere eind van het meer zijn we opnieuw bijna in Bolivia. We stoppen even bij een dampende warmwaterbron, die eraan herinnert dat het onderaards inferno hier in het vulkanisch landschap altijd dichtbij is. Ik trek er mijn kleren uit, en laat me voorzichtig zakken in het weldadig warme water, dat op de bodem zo heet is dat ik moet oppassen dat ik niet gaar kook. Het is niettemin een uiterst welkome pauze aan het uiterste einde van ons hobbeltreaject.

Zigzaggen door de bergen

Op de terugweg naar Arica rijden we een beetje om, en stoppen we in de Codpa-vallei voor een overnachting in een volstrekt geïsoleerd dorp. De vallei is mooi genoeg, en het dorp uiterst vriendelijk, maar het is vooral de weg ernaartoe die het waard maakt. Via de Ruta de las Misiones rijden we vanuit Putre langs kleinsten nederzettingen die ooit werden gesticht door Spaanse missionarissen. De reconstructie van kerktorens en andere historische gebouwen is hier sinds enkele jaren in >>

De stad Valparaíso beschikt over vele restaurants en cafés met dakterrassen.

Codpa, een plaatsje in een uithoek van Chili.

Let op overstekende nandoes!

volle gang om de regio aantrekkelijker te maken voor toerisme. Vooralsnog voelt het echter nog uiterst toeristloos. Dorpjes kondigen zichzelf aan vanaf berghellingen, waar hun namen met rotsblokken staan gespeld. Belén bijvoorbeeld: veel meer dan een verzameling barakken onder stoffige eucalyptussen, rondom een modderkerkje dat ternauwernood drie eeuwen aan aardbevingen heeft doorstaan is het niet. Even voorbij het dorp stoppen we bij een uit rotsen gehakt altaar, dat een ietwat lugubere Mariapop bevat, met eromheen een heleboel kruizen. Er is geen mens, en geen vleugje wind, alleen absolute stilte die slechts een paar minuten wordt doorbroken door het gezoem van een eenzame vlieg.

Na enkele uren zigzaggen door de bergen verschijnt er onder een vlakke horizon een grote levenloze zandbak zo ver als het oog reikt. Dan slijpt rechts van ons ineens de grond in tweeën en verschijnt een reusachtige vallei met steile wanden. Het is een welhaast Bijbels spektakel. Vanaf de weg die de Codpa-vallei inleidt zien we diep in het dal ons hotel liggen: de Codpa Valley Lodge. Deze lijkt van

boven zowaar bijna de helft van het dorp in beslag te nemen. Wat meer over het dorp zegt dan over het hotel. Eenmaal beneden echoot er ineens een enorm gejuich tegen de rotswanden: Chili scoort, net als Nederland die dag, een van zijn eerste overwinningen van het WK voetbal. Veel tijd om het te vieren is er echter niet: amper een uur na het einde van de wedstrijd gaat het licht uit. Niet alleen water, maar ook elektriciteit is in deze

uithoek een schaars goed, en het gebruik is beperkt tot twee uur per dag. Toch zitten we geen moment écht in het pikdonker: de volle maan, bijgestaan door een indrukwekkend sterrendak, neemt de verlichting van de vallei over. Nog één nacht totale stilte, in totale afzondering. De hoogteziekte bleek reuze mee te vallen – terugkeren naar de hectiek van het dagelijks bestaan is een grotere uitdaging. <<

Vliegen naar Santiago de Chile

- > **Vluchtuitvoering:** KLM vliegt 3 keer per week met een overstap naar Santiago de Chile.
- > **Totale vliegtijd:** 18 uur en 20 minuten.
- > **Luchthaven:** Santiago de Chile - Arturo Merino Benitez (SCL), Chili.
- > **Minimaal te ontvangen Award Miles per retourticket:***

	Ivory	Silver	Gold	Platinum
Economy Class	1.892	2.838	3.311	3.785
World Business Class	9.462	13.247	15.140	17.032

* Het aantal te ontvangen Miles is afhankelijk van de gevlogen afstand en de voorwaarden van uw ticket.

- > **Benodigde Award Miles vanaf Amsterdam:**

80.000 Award Miles voor een retour Economy Class.

200.000 Award Miles voor een retour World Business Class.

Door het noorden van Chili: een reis met bergen, zoutvlaktes en lagunes.

Het ongerepte noorden van Chili

Het onbekende hooggelegen noorden van Chili herbergt een zeer desolaat landschap met prachtige nationale parken.

Untamed Travelling neemt u mee naar dit onherbergzame gebied van enorme vulkanen, zoutvlaktes en typische Andes nederzettingen. Wij hebben voor u een bijzondere reis samengesteld.

Vulkanen en zoutvlaktes

Na een verkenning van het prachtig gelegen Santiago en de kleurrijke havenstad Valparaíso, reist u per vliegtuig naar het noordelijk gelegen Arica. Via het in de uitlopers van de Andes gelegen Codpa reist u met een huurauto naar Putre nabij het Lauca Nationaal Park. Breng hier een bezoek aan indiaanse nederzettingen en de tweelingvulkanen Pomerape en Parinacota, die weerspiegelen in het schitterende Laguna Chungará. Een spectaculaire route brengt u op een hoogte van boven de 4.000 meter langs nog werkende vulkanen naar de zoutvlakte van Surire met zijn flamingo's. Berggrivertjes doorkruisend en kuddes alpaca's en vicuña's (lama-achtigen) passerend rijdt u langs de Boliviaanse grens.

Woestijn en geisers

Dwars door de Atacamawoestijn, de droogste op aarde, rijdt u naar het oaseplaatsje

San Pedro de Atacama. Vanuit San Pedro – met zijn onverharde straatjes en huizen van leem – zijn spectaculaire excursies te maken zoals die naar de 'Valle de la Luna' (Maanvallei); een indrukwekkend rood gekleurd maanlandschap. Een andere aanrader is het nemen van een heerlijk warm bad in de koude berglucht bij de Tatio geisers op maar liefst 4.300 meter hoogte! San Pedro de Atacama is een perfect einde van deze fantastische reis, waar u tevens kunt kiezen voor een ontspannen verblijf in een luxe lodge met supplement.

Interesse in deze reis? Op www.untamedtravelling.com/aanbiedingen vindt u meer informatie. U kunt hier tevens een offerte aanvragen.

12 dagen Chili
vanaf € 1.920,- p.p.

De genoemde prijs is op basis van 2 personen, incl. overnachtingen, ontbijt, excursies en transfers volgens programma en autohuur.

Programma

- > **Dag 1** Vlucht met KLM naar Santiago.
- > **Dag 2** Aankomst Santiago – transfer – Hotel Le Reve.
- > **Dag 2** Santiago – excursie Valparaíso & Casablanca – Hotel Le Reve.
- > **Dag 3** Transfer en vlucht naar Codpa – start selfdrive – Codpa lodge.
- > **Dag 4-5** Putre & Lauca NP – Hotel Quantati.
- > **Dag 6** Naar Colchane (via Altiplano, Lauca en Isuga NP) – Hotel Isuga.
- > **Dag 7** Naar Píca – Resort Santa Rosa.
- > **Dag 8** Naar San Pedro de Atacama (einde selfdrive) – Hotel la Casa de don Thomas.
- > **Dag 9-10** Excursie Valle de la Luna (maanvallei), Tatio geisers Lagunas & Toconao – Hotel la Casa de don Thomas.
- > **Dag 11** Transfer naar Calama – vlucht met KLM.
- > **Dag 12** Aankomst Nederland.

Over Untamed Travelling

Untamed Travelling is maatwerkspecialist voor reizen naar Afrika, de Indische Oceaan en Latijns-Amerika. Laat u inspireren door de voorbeeldreizen en kies voor een bijzondere reiservaring op een van onze bestemmingen.

Untamed Travelling
Zelksestraat 10
6631 KE Horssen
Tel. (0487) 54 03 67
info@untamedtravelling.com
www.untamedtravelling.com

Untamed Travelling